

کوتاه از دیپلماسی

پاسخ خطیب‌زاده به ادعای کوتاهی وزارت خارجه درباره سفر قالیباف

● ایسنا: سخنگوی وزارت خارجه درباره اینکه سفر اخیر نماینده دبیرکل سازمان ملل در امور یمن به ایران گفت: سفر نماینده دبیرکل سازمان ملل به ایران از قبل برنامه‌ریزی شده بود و حتی به خاطر موضوع کرونا انجام آن با مشکلاتی روبه‌رو شده بود که بالاخره در این مقطع انجام شد و همان‌طور که پیش‌ازاین گفته، این سفر از قبل برنامه‌ریزی شده بود. ایران در موضوعات منطقه‌ای با کشورهای منطقه صحبت می‌کند و سازمان مللل به‌عنوان تسهیل‌کننده این گفت‌وگوها در این روند جایگاه خود را دارد. سخنگوی وزارت خارجه در ادامه این نشست در پاسخ به سؤالی درباره اظهارات اخیر سخنگوی هیئت‌رئیسه مجلس شورای اسلامی مبنی بر اینکه عدم هماهنگی وزارت خارجه باعث شد نامه رهبر انقلاب به رئیس مجلس دومای روسیه ارائه شود و واکنش وزارت خارجه به این موضوع خطاب به خبرنگار سؤال‌کننده گفت: آنچه شما به نقل از سخنگوی هیئت‌رئیسه مجلس مطرح کردید، درست نیست و شاید ایشان اطلاع دقیقی از موضوعات نداشته‌اند. چنانچه دیدیم بعد از این اظهارات دستیار رئیس مجلس در امور بین‌الملل مورد دیگری را اشاره کردند. آقای قالیباف، رئیس محترم مجلس خود می‌داند که وزارت امور خارجه در چه سطح و ابجدای برای انجام هماهنگی‌های لازم جهت انجام این سفر تلاش کرده است، خوب نیست که از تریبون سخنگوی مجلس صحبت‌هایی مطرح شود که درست نیست و اگر مصالح ملی اجازه نمی‌دهد که وزارت خارجه بیش از این به این‌موضوع ورود پیدا کند، به این معنا نیست که ادعاهای پراننده مطرح‌شده در این زمینه درست است. اگر برخی دوستان اصرار دارند که مباحث در فضای عمومی گفته شود، می‌توانند سؤال در این زمینه را به صحن مجلس ببرند تا در آنجا گفت‌وگو شود. سخنگوی وزارت خارجه همچنین در ارتباط با ادعای مطرح‌شده از سوی برخی از رسانه‌های ترکیه مبنی بر بازداشت یکی از کارمندان سرکنسولگری ایران در استانبول گفت: آنچه رخ داده است، بازداشت یکی از اتباع ایرانی در هنگام ورود به این کشور بوده است. ما با دولت ترکیه در این زمینه در تماس هستیم و نتیجه را خواهیم گفت و این موضوع باید در مسیر خود به‌روزی حل شود.

شرق؛ پنجره در حال بسته‌شدن است. هشدارهای ایران مستقیماًتر شده‌اند. دیروز سخنگوی وزارت امور خارجه ایران به‌صراحت اعلام کرد هفته آینده موعد بزرگ‌ترین گام ایران در راستای فاصله‌گرفتن از تعهدات توافق هسته‌ای خواهد بود. سعید خطیب‌زاده گفت درصورتی‌که تا هفته آینده بازگشت به تعهدات از سوی طرف مقابل صورت نگیرد، اجرای داوطلبانه پروتکل الحاقی از سوی ایران متوقف خواهد شد. در هفته‌های گذشته مقامات ایران بارها مستقیم و غیرمستقیم خطاب به دولت جدید ایالات متحده تاکید کرده‌اند فرصت برای بازگشت به برجام و احیای آن محدود است. صحبت دیروز سخنگوی وزارت خارجه، تصریح گام بعدی در مسیر فعلی به حساب می‌آید. پیش‌تر نیز عباس عراقچی تصریح کرده بود که ایران رفع همه تحریم‌های وضع‌شده در دولت پیشین و توقف همه اقدامات علیه ایران، باقی‌مانده از تصمیمات دولت ترامپ را انتظار دارد. فقدان نشانه‌های مثبت از سوی ایالات متحده در طول هفته‌های اخیر در کنار محدودیت زمانی دولت ایران در این زمینه این تصویر را ایجاد کرده است که برجام نه در مسیر احیا و بازگشت به تعهدات بلکه در راه پیچیده‌ترشدن مشکلات و دنباله‌دارترشدن آنها حرکت می‌کند. در واقع فضای فعلی، فضایی شبیه به چیزی است که پیش از برهم‌خوردن توافق سعدآباد در سال ۸۳، در آخرین ماه‌های دولت سیدمحمد خاتمی جریان داشت. پس از به‌هم‌خوردن آن توافق و ناکامی مسیر دیپلماسی در آن دوران با صادرات دولتی اصلاح‌طلب که با پایان آن دولت و روی‌کارآمدن دولتی اصولگرا در ایران همراه شد، چالش هسته‌ای تحریمی بین ایران و طرف‌های دیگر، یک دهه دیگر تعدی شد و با بر سر کار آمدن دولت اعتدال‌گرای حسن روحانی و بعد از مدت‌ها مذاکرات پیچیده و جدی بود که سرانجام توافقی حاصل شد. حالا به نظر می‌رسد تعلل دولت بایدن، چه به‌عنوان بخشی از یک راهبرد و چه در نتیجه فقدان راهبرد باشد، همان مسیر را در ماه‌های پایانی دولت روحانی دنبال می‌کند و با توجه به اینکه دولت باید مسیر اجرای مصوبات مجلس را طی کند، تعیین تکلیف وضعیت در همین روزهای پیش‌رو اتفاق بیفتد. به‌این‌ترتیب تیم بایدن که همگی کم‌وبیش با مسیر طولانی و پیچ‌درپیچ دستیابی به برجام درگیر بوده‌اند، درصورتی‌که در روزهای آینده اقدامی در این زمینه نکنند و مسئله ایران را همچنان به مرور زمان بیسازند، باید خود را دوباره آماده چالش‌ی بلندمدت و چندساله به عمر چند دولت یا حتی بن‌بست‌هایی این بار جدی‌تر و حل‌نشدنی‌تر در مسئله هسته‌ای ایران کنند.

خطیب‌زاده: هفته‌اول اسفند، موظف به توقیف سخنگوی وزارت خارجه در نشست خبری هفتگی خود تصریح کرد: «اگر طرف مقابل به تعهداتش

دیپلماسی

خطیب‌زاده از توقف پروتکل الحاقی در هفته آینده گفت

آخرین هشدارهای تهران؟

هفته اول اسفند بازنگردد، دولت موظف به توقف اجرای داوطلبانه پروتکل الحاقی است. خطیب‌زاده درباره ضرب‌الاجل سوم اسفند براساس مصوبه مجلس شورای اسلامی افزود: «مسائل فنی باید از سازمان انرژی اتمی پرسیده شود؛ ولی اگر طرف مقابل تعهداتش را در آن روز اجرا نکند، دولت موظف به توقف اجرای داوطلبانه پروتکل الحاقی است.» خطیب‌زاده یادآور شد: «این اقدام به معنای توقف نظارت‌های فریادمانی است و به معنی پایان همه نظارت‌ها نیست. در واقع ایران عضو پادمان و ان‌پی‌تی است؛ ولی پروتکل الحاقی متوقف می‌شود.» خطیب‌زاده البته با بیان اینکه همکاری با ژانرس ادامه می‌یابد، عنوان کرد: «همه این اقدامات برگشت‌پذیر هستند، به شرطی که طرف‌های مقابل به تعهدات خود پایبند باشند.»

در همین زمینه، معاون سیاسی وزیر امور خارجه هفته گذشته در گفت‌وگو با پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری گفته بود از نگاه ایران بازگشت آمریکا به برجام بدون رفع تحریم‌ها هیچ ارزشی ندارد و آمریکا باید ابتدا در این زمینه اقدام لازم را انجام دهد. درحالی‌که مقامات دیگر طرف‌های برجام مکرراً تاکید کرده‌اند حفظ برجام از نگاه آنها حیاتی است، مقامات ایران در هفته‌های اخیر تاکید داشته‌اند که نه ذات حفظ برجام بلکه دریافت منافع آن و مشخصاً رفع فوری تحریم‌هاست که برای ایران موضوعیت دارد.

سخنگوی وزارت خارجه:فتوی رهبری باقی‌است رئیس مرکز دیپلماسی عمومی و رسانه‌ای وزارت

گذشته چندین بار اتفاق افتاده و هر بار نیز با اعتراض ایران مواجه شده است.

آمریکافرقی بادوران ترامپ نکرده‌است

او درباره توییت وزیر امور خارجه آمریکا درباره برجام مبنی بر دیپلماسی اصولی خاطرنشان کرد: «آمریکا متأسفانه همچنان بر رویه غلط دولت قبلی عمل می‌کند. آنچه امروز رخ می‌دهد، با قبل از ۲۰ ژانویه تفاوتی نکرده است. همان فشار حداکثری و جنایت بر ملت با همان رویکرد ادامه دارد.» سخنگوی وزارت امور خارجه افزود: «اکنون که با شما صحبت می‌کنم، آمریکا فرقی با دوران ترامپ درباره تحریم‌ها نکرده است و این می‌تواند موجب شرم کسانی باشد که کارزار انتخاباتی خود را مبنی بر فاصله‌گرفتن از ترامپ پایه گذاشته بودند. اگر دیپلماسی اصلاح مسیر غلط باشد، ایران مطابق آنچه گفته، پاسخ مناسب را به این اصلاح سیاست‌ها خواهد داد.»

ایران کاری جز تحقیق وتوسعه انجام نداده‌است

سخنگوی دستگاه دیپلماسی درباره پروژه اورانیوم فلزی خاطرنشان کرد: «ایران در حوزه تحقیق و توسعه دانش هسته‌ای این مسئله را مدنظر قرار داد؛ ولی در برجام متوقف کرده بود. سوخت پیشرفته هسته‌ای اکنون در بسیاری از راکتورها استفاده می‌شود. امروز هم جزء ترندهای صنعت صلح‌آمیز هسته‌ای است. اورانیوم فلزی راه رسیدن به این سوخت پیشرفته است. ایران کاری جز تحقیق و توسعه برای سوخت راکتور تهران انجام نداده است. بهتر است اروپا و آمریکا به تعهدات‌شان بازگشته تا ایران به تعهداتش عمل کند.»

واکنش به اظهارات نخست‌وزیر بریتانیا

خطیب‌زاده درباره اظهارات اخیر نخست‌وزیر بریتانیا نیز افزود: «هیچ کشوری در دنیا نیست که درباره مصالح ملی و امنیت ملی خود مصالحه کند. ایران به‌عنوان کشنگر شناخته‌شده در صحنه بین‌المللی درباره منافع ملی خود با کسی مصالحه نمی‌کند. برنامه مویشی ایران دفاعی و تدافعی است. برجام برای حل‌وفصل بحران ساختگی در مسیر پیگیری است.» بریتانیا، فرانسه و آلمان به‌تازگی بار دیگر در بیانیه‌ای تولید اورانیوم فلزی در ایران را محکوم کرده بودند. بوریس جانسون همچنین در گفت‌وگویی با شبکه سی‌بی‌اس با اشاره به همکاری کشورش با دولت جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا، در زمینه‌های مختلف گفت در هفته‌های اخیر، تحولات مهمی در نگرش آمریکا و بریتانیا به‌ویژه در زمینه ایران به وجود آمده است. نخست‌وزیر بریتانیا افزود: «فکر می‌کنم بعضی چیزهایی که اکنون از دولت آمریکا و از کاخ سفید می‌شنویم، واقعاً دلگرم‌کننده است. ما می‌خواهیم دراین‌باره با رئیس‌جمهور همکاری کنیم.»

عبدالرحمن بن جاسم آل ثانی به ایران آمد

وزیر روزهای نگرانی در تهران

نگرانی از شرایط بحرانی همخوان است، ازآنجاکه سفر پیشین او به تهران در بازه‌ای اتفاق افتاد که شاید بتوان آن را ملتهب‌ترین دوره تنش در سال‌های اخیر بین ایران و آمریکا دانست؛ درست‌یک روز پس از ترور فرمانده نیروهای قدس ایران، فرمانده نیروهای حشدالشعبی عراق و همراهانشان به دست نیروهای آمریکایی در خاک عراق که از دید بسیاری، ایران و آمریکا را به نزدیک‌ترین فاصله تا شروع یک جنگ رساند.

از زمان نیز محمد عبدالرحمن جاسم به تهران آمد تا با مقامات دیپلماتیک ایران، دیدارهایی داشته باشد که بخشی از آنها نیز غیرعلنی بود. این بار نیز تا لحظه تنظیم این گزارش، جزئیاتی از محتوای گفت‌وگوها منتشر نشده است و البته انتظار هم نمی‌رود که جزئیات اصلی اعلام شود.

پیام دوباره عمان

در همین رابطه و هم‌زمان با این سفر، وزیر خارجه عمان نیز بار دیگر خواستار احیای برجام و بازگشت آمریکا به توافق هسته‌ای شد و برای کمک در این زمینه برنامه‌ریزی کرد. بدر ابوسعدی با اشاره به روابط خوب کشورش با ایران و آمریکا، بر آمادگی کشورش برای حل‌تنش‌ها در منطقه تاکید کرد. به گزارش ایسنا، به نقل از الخلیج آنلاین، ابوسعدی، در گفت‌وگو با اندیشکده «شورای آتلانتیک» که مقر آن در آمریکاست گفت: «سیاست خارجه کشور عمان بر اساس همکاری و صلح است.»

وی تاکید کرد: «ما آماده هستیم که از هر طریقی کمک کنیم تا نابسامانی و تنش‌های منطقه به پایان برسد، ما روابط بسیار خوبی با ایران داریم و هم‌زمان با آمریکا نیز روابط خوبی داریم.» ابوسعدی گفت: «معتمدم که راه کانال‌های ارتباطی مستقیم میان تیم‌های سیاست خارجی واشنگتن و تهران باز است و مانعی برای فعال‌کردن این کانال‌ها نمی‌بینم.» وزیر خارجه عمان گفت: «توافق هسته‌ای ایران مهم‌ترین دستاورد آمریکا در منطقه در طول چندین سال است و بازگشت به این توافق به نظر من اقدام تکمیلی مهمی برای این دستاورد به شمار می‌رود و در آینده نیز نتایج بسیار خوبی به دنبال خواهد داشت.»

شرق؛ وزیر خارجه قطر بار دیگر در فضای ملتهب راهی تهران شد. محمد بن عبدالرحمن بن جاسم آل‌ثانی، دیروز در تهران بود تا با مقامات ارشد ایران دیدار و رایزنی کند.

او در این سفر با حسن روحانی، رئیس‌جمهور و محمدجواد ظریف، وزیر خارجه ایران به رایزنی نشست. سفر وزیر خارجه قطر به تهران درحالی انجام می‌شود که هفته آینده بزنگاه مهمی در مسیر برجام است که ممکن است حل این پرونده را بسیار سخت‌تر و دور از دسترس‌تر کند و قطر چند روز پیش دراین‌باره پیشنهاد داده بود که برای وساطت و میانجیگری وارد شود.

درواقع هم قطر و هم عمان در روزهای گذشته پیشنهاد میانجیگری داده‌اند. این پیشنهادها هم برای میانجیگری بین ایران و عربستان است و هم برای میانجیگری بین ایران و آمریکا.

کشورهای حاشیه خلیج فارس، به دنبال جلوگیری از بحران

این سفر در آستانه هفته پرتنهاب پیش‌رو، تازه‌ترین نشانه نگرانی کشورهای نزدیک به ایران در منطقه، از سرنوشت تحولات است، چنان‌که پیشنهادهای میانجیگری نیز همین معنا را داشته‌اند. بعد از سال‌های پرتلاطم تنش‌های بین قطر و عربستان، حالا و بعد از رفتن دولت ترامپ، دو کشور سرانجام به مصالحه و برقراری دوباره رابطه رسیدند تا برخی در منطقه امیدوار باشند با توجه به رویکرد دولت جدید ایالات متحده در منطقه، ایران و عربستان نیز بتوانند به سمت حل‌تنش‌ها و نوعی همزیستی مسالمت‌آمیز در منطقه بروند.

اما با نزدیک شدن ضرب‌الاجل اسفندی ایران و فقدان نشانه‌های مثبت، این نگرانی در میان این کشورها آشکار شده است که با کلیدخوردن دور تازه‌ای از تنش و تقابل صعب‌العلاج بین ایران و ایالات متحده، هم منطقه و هم روابط ایران و عربستان، درگیر چالش‌های تازه‌ای شود و از این روست که کشورهایی مثل قطر و عمان، تلاش خود را برای جلوگیری از گره تازه آغاز کرده‌اند. علاوه بر پیام‌های این‌جنینی و این سفر به تهران، مقامات این کشورها با نمایندگن دولت جدید ایالات متحده هم تماس‌هایی داشته‌اند.

سابقه سفر وزیر خارجه قطر به تهران نیز با ابراز

ادامه از صفحه اول

مُر قانون

حال آنکه قانون، توسط نهاد قانون‌گذاری که متشکل از نمایندگان مردم است، وضع می‌شود، همانگونه که مقررات مجتمع‌های مسکونی به راحتی توسط ساکنین نقض می‌شود، قوانین مصوب کشور نیز با وجود صرف هزینه‌های ملی برای تصویب آنها، با جدیت به اجرا در نمی‌آیند. از این‌رو می‌توان گفت که در کشور ما، قوانین و مقررات به حدی توسط افراد حقیقی و حقوقی نقض می‌شود که می‌توان قانون‌گریزی را یکی از آسیب‌های اجتماعی فرایگرد کشور دانست. بدیهی است که پیشگویی از این آسیب، همچون آسیب‌های مزمن دیگری نظیر اعتیاد یا آلودگی‌های زیست‌محیطی، تلاش همه‌جانبه حاکمیت و ملت را می‌طلبد. مهم‌ترین مسئولیت حاکمیت در پیشگیری از قانون‌گریزی، پیگیری مدام و پیوسته اجرای قانون است.

بدون شک در کشوری که قانون‌گرای به ارزش فردی و فرهنگ عمومی بدل شده است در کنار آموزش‌های طولانی به عموم مردم از دبستان تا دانشگاه، از بدو تصویب قوانین، تکت‌تک مردم با این واقعیت عین شده‌اند که نقض قانون قطعاً یکگرد قانونی به دنبال داشته و معمولاً بلافاصله صورت می‌گیرد. حال آنکه ما ایرانیان یاد گرفته‌ایم که اولاً نقض قانون حصصاً یکگرد قانونی به دنبال ندارد و ثانیاً در صورت بدبختی یا! می‌توان پیامدهای قضائی نقض قانون را به صور مختلف کمرنگ و یا تا اطلاع ثانوی اجرای آن را به تعویق انداخت. قوانین راهنمایی و رانندگی و قانون منخ مصرف مواد دخانی نمونه مشخصی از قوانین مصوب کشور هستند که به علت عدم جدیت در اجرای همیشگی آنها، هنوز به فرهنگ عمومی و ارزش فردی تبدیل نشده‌اند. اگر موتورسیکلت‌سوار ایرانی می‌دانست که ورود به پیاده‌رو، قطعاً توقیف درآمدت موتور و جریمه سنگین را به دنبال خواهد داشت، پیاده‌روها، اینگونه جلوانگه موتورسواران بی‌محابا و عاصی‌شدن افراد پیاده نمی‌شد. اگر در فضاهای عمومی، مصرف سیگار قطعاً جریمه به دنبال داشت، در بوستان‌ها، مجتمع‌های تجاری ... اینگونه افراد، بی‌محابا سیگار نمی‌کشیدند.

بدیهی است که دود مهلک سهل‌انگاری در اجرای قانون در نهایت به چشم آحاد مردم اعم از قانون‌مند و قانون‌گریز خواهد رفت. باوجود آنکه در هر جامعه‌ای دولت، نقش بی‌بدیلی در ایجاد آسایش عمومی به عهده دارد، نمی‌توان از نقش مردم آن جامعه در پیشبرد امور، چشم‌پوشی کرد؛ براساس این اصل می‌توان گفت که بخشی از قانون‌گریزی جامعه ایرانی ریشه در اصول فرزندپروری والدین دارد. منظور از فرزندپروری روش‌های مبتنی بر شواهدی است که والدین با به‌کارگیری آنها زمینه رشد سالم جسمانی، روانشناختی و اجتماعی فرزند خود را فراهم می‌کنند.

اصل اساسی فرزندپروری، هماهنگی بین والدین به منظور ایجاد رفتارهای سالم فردی در دوران کودکی برای یادگیری زندگی اجتماعی در آینده است. در فرزندپروری، در کنار به تصویرکشیدن انواع سبک‌های فرزندپروری نظیر سبک بی‌تفاوتی، سبک مستبدانه و... بر والد نسبتاً خوب (good enough) و نه والد صرفاً خوب تاکید می‌شود. والد صرفاً خوب، والدی است که تمامی نیازهای فرزند خود را بی کم و کاست، فراهم می‌کند. حال آنکه والد نسبتاً خوب در کنار تأمین نیازهای اساسی، با وضع مقررات منصفانه، درک مواجه‌شدن با رعایت‌نکردن مقررات را برای فرزند خود فراهم می‌کند که این موضوع منجر به تابعتی بی‌چون و چرا از قانون در زندگی اجتماعی فردای کودک خواهد شد.

پژوهش‌های انجام‌شده در کشور نشان می‌دهد که بین سبک فرزندپروری والدین و گرایش فرزندان آنان به جرم ارتباط وجود دارد؛ به‌عنوان نمونه یافته‌های شهبازی، بهمان و مامی(۹۵) نشان داده است که والدین مستبد و سهل‌گیر زمینه گرایش فرزندان خود را به تخلفی از قانون و ارتکاب جرم فراهم می‌کنند. در آسیب‌شناسی اختلال شخصیت ضداجتماعی که تابلو بالینی آن بی‌مسئولیتی، فقدان وجدان و به شکل مشخص نقض مکرر قانون و ارتکاب انواع جرم است، احتمالاً سبک فرزندپروری والدین، یکی از عوامل علی محسوب می‌گردد که در پژوهش عسگری و همکاران(۹۶) به آن پرداخته شده است. باتوجه به اینکه سبک فرزندپروری مستبدانه در والدین بی‌سواد یا کم‌سواد بیش از والدین تحصیل‌کرده است(بخت‌آور، ۱۳۹۹)، ضرورت آموزش‌های فرزندپروری برای این دسته از خانواده‌ها موضوعیت بیشتری می‌یابد.

باوجودآنکه فراگیرسازی آموزش‌های فرزندپروری از جمله وظایف دولت است ولی درصد کمی از والدین هستند که خود به دنبال افزایش دانش و تبحر خود در این زمینه باشند. جان کلام اینکه وقتی در فرهنگ ایرانی، از بدو تولد ذائقه چشمانی، شیرین بار آورده می‌شود، خواهی نخواهی بیماری قند شایع خواهد بود، به همین ترتیب وقتی در فرهنگ ایرانی، استعاره تلخ(مُر) برای قانون به‌کار گرفته شده است، نمی‌توان انتظار داشت عموم مردم با روی باز از قوانین استقبال کنند. ورود نماینده مجلس به خط ویژه و واکنش او به تذکر پلیس، نوک کوه یخی است که ذوب‌کردن آن عزم ملی می‌طلبد.